

SEDLÁČEK, MIROSLAV – STŘELEČEK, TOMÁŠ A KOL.
POVINNOST A ODPOVĚDNOST V CIVILNÍM PRÁVU
HMOTNÉM A PROCESNÍM. SPECIÁLNÍ PROBLÉMY.
PRAHA: WOLTERS KLUWER ČR, 2021, 365 S.

V nakladatelství Wolters Kluwer, v edici Právní monografie, vyšla na konci roku 2021 publikace Miroslava Sedláčka, Tomáše Střelečka a kolektivu autorů s názvem *Povinnost a odpovědnost v civilním právu hmotném a procesním. Speciální problémy*. Kniha má 365 stran.

S ohledem na rozsah zpracované materie a šíři jejího záběru je předkládané dílo tzv. kolektivní monografií. Hlavními autory publikace jsou Miroslav Sedláček a Tomáš Střeleček, odborní asistenti na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Autory jednotlivých pasáží jsou pak zejm. začínající právní vědci, kteří působí na právnických i jiných fakultách v Čechách a na Slovensku.

Kniha se člení do pěti částí. První část se zabývá odpovědností v právu občanském, část druhá v právu rodinném, část třetí v právu obchodním a pracovním, část čtvrtá se věnuje otázkám odpovědnosti a povinností v oblasti civilního procesu a poslední, pátá část, je věnována aktuálnímu tématu odpovědnosti a umělé inteligence. Jednotlivé části se pak vnitřně člení na kapitoly, věnující se již konkrétním, vybraným otázkám. Rozsah jednotlivých částí je víceméně vyvážený, čítá od čtyř (Odpovědnost a umělá inteligence) až po devět kapitol (Odpovědnost v právu občanském).

Problematika subjektivních právních povinností a odpovědnosti je jedním ze stěžejních témat ve všech oblastech shora uvedených. Publikace je pak souhrnem příspěvků zabývajících se otázkami odpovědnosti, povinností a sankcí z různých úhlů pohledu, bez aspirace na komplexní zpracování vymezené problematiky. To je možné *a priori* vnímat jako určité negativum díla. Široká diverzita příspěvků však může být naopak i přidanou hodnotou předkládané publikace, neboť čtenáři umožní rozšířit si obzory i v jiných oblastech, než jsou ty jeho primárního zájmu.

Tak tomu bylo ostatně i v mém případě. S ohledem na své profesní zaměření si však dovoluji zaměřit se pouze na část čtvrtou, věnovanou procesním souvislostem. Autoři jednotlivých pasáží se zde věnují zejm. základním, koncepčním otázkám spojeným se subjektivními povinnostmi subjektů civilního soudního řízení a jejich procesní odpovědností. První kapitola je věnována rozboru základních povinností stran a soudu obsažených v modelových evropských pravidlech civilního procesu. Jak i autor dané pasáže sám uvádí, *Modelová evropská pravidla civilního procesu* (vydaná v roce 2020 společně ELI a UNIDROIT) jsou v odborných kruzích neprávem opomíjená a v české civilní procesualistice jim dosud nebyl věnován širší prostor. Autor z *Modelových evropských pravidel civilního procesu* vytyčuje základní povinnosti stran a soudu a tyto se snaží porovnat s aktuální právní úpravou i nazíráním na procesní povinnosti a odpovědnost ve světle české právní vědy. Na tuto kapitolu pak vhodně navazují dvě kapitoly věnující se již konkrétním povinnostem soudu v civilním soudním řízení, a to poučovací povinnosti

soudu. Autoři poskytují detailnější pohled jak na obecnou poučovací povinnost soudu, tak i na konkrétní poučovací povinnosti. To zejm. na poučovací povinnost soudu podle § 118a odst. 2 o. s. ř. jako jednu z nejvýznamnějších poučovacích povinností, která je nedílnou součástí materiálního vedení řízení. V obou příspěvcích se přitom zaměřují zejm. na otázku možného poučení soudu o hmotném právu a případných mezích takového poučení. Na to pak tematicky navazuje i další pasáž, která se opět dotýká materiálního vedení řízení, tentokrát z pohledu jednotlivých koncepcí civilního procesu. Věnuje se jak sociální a liberální koncepci, tak i koncepci anglosaské, která je naší právní kultuře cizí, a tato kapitola tak poskytuje zajímavý exkurz i do této oblasti. Zároveň se autor v omezené míře věnuje i jednotlivým projevům materiálního způsobu vedení řízení, zajímavá je pasáž týkající se právního rozhovoru soudce a stran civilního soudního řízení. Tedy tématu opět úzce souvisejícímu s poučovací povinností soudu. Další příspěvky jsou pak již věnovány povinnostem a procesní odpovědnosti v jiných druzích civilního procesu, než je řízení nalézací, a to oblasti insolvenčního práva a rozhodčího řízení.

Všechny tyto příspěvky přitom přináší mnoho nových pohledů a postřehů na vybranou oblast a čtenáře nutí k hlubšímu zamyšlení. Pokud tedy hlavní autoři v úvodu díla uvádějí, že záměrem knihy je otevřít debatu nad tématy uvedenými v publikaci a vymezit možný prostor k dialogu nad problémy spojenými s pojmy právní povinnost a odpovědnost v civilním právu hmotném a procesním, nezbývá mi než konstatovat, že to se jim podle mého názoru povedlo.

JUDr. Klára Hamuláková, Ph.D.
Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
klara.hamulakova@upol.cz

doi: 10.14712/23366478.2022.28